

Rundskriv 2026-1

Dato: 14.01.2026

Erstatter rundskriv: 2025-6

Kommentarer til forskrift om tilskot til landbruksvikarordninga

Innhold

Innledning.....	2
Oversikt over endringer	Feil! Bokmerke er ikke definert.
§ 1 Føremål.....	2
§ 2 Bruk av landbruksvikar.....	2
§ 3 Søknad og rapportering.....	3
§ 4 Tilskot	4
§ 5 Administrasjon, dispensasjon og klage.....	4
§ 6 Opplysningsplikt og kontroll.....	5
§ 7 Avkorting av tilskotet mv.....	5
§ 8 Ikraftsetjing	6

Innledning

Reglene om tilskudd til landbruksvikarordningen er å finne i:

- Forskrift om tilskot til landbruksvikarordninga (landbruksvikarforskriften). Forskriften trådte i kraft 1. januar 2008.
- Jordbruksavtalen punkt 9.4.

Dette rundskrivet er en videreføring av forrige rundskriv. Når det er endringer i regelverk og søknads- og rapporteringsskjema, vil Landbruksdirektoratet oppdatere og informere om ev. endringer med nytt rundskriv. Frem til det vil dette rundskrivet være gjeldende.

§ 1 Føremål

Tilskotet skal bidra til å sikre at føretak med husdyr- og planteproduksjon får tilgang på kvalifisert hjelp til avløsning ved sjukdom og i krisesituasjonar.

Kilde: [Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd](#) (lovdata.no)

Kommentarer til formålsbestemmelsen

Det er et mål at landbruksvikarordningen er landsdekkende slik at det er tilgjengelig kvalifiserte landbruksvikarer der det er behov for det. Tilskuddet skal bidra til å sikre dette. Landbruksvikarer skal yte kvalifisert hjelp til foretak med husdyr- og planteproduksjon når det oppstår sykdom, skade eller dødsfall som gjør at den som har det daglige ansvaret i foretaket ikke kan utføre arbeidet sitt. Det kan også oppstå andre krisesituasjoner der det er nødvendig med landbruksvikar. Landbruksvikaren skal kunne komme på kort varsel.

Det er virksomheter som tilbyr avløsning, i dette dokumentet omtalt som avløserlag, som kan få tilskudd. Jordbruksavtalen stiller ulike krav til hva som skal til for å kunne regnes som et avløserlag. Se egen omtale av disse under § 4.

§ 2 Bruk av landbruksvikar

Avløysarlag som mottok tilskot til landbruksvikarverksemd pliktar innanfor sitt geografiske ansvarsområde, fastsett av statsforvalteren etter samråd med avløysarlaga, å ha tilstrekkeleg landbruksvikarberedskap tilgjengeleg.

Avløysarlaga skal ved sjukdom og i krisesituasjonar yte hjelp til føretak med husdyr- og planteproduksjon, som har rett på tilskot til avløsning ved sjukdom mv., jf. forskrift 19. desember 2014 nr. 1821 tilskot til avløsning ved sjukdom m.m. Denne plikta er avgrensa til 14 dagar per tilfelle. Dersom landbruksvikaren ikkje nyttast i slik samanheng, kan vikaren nyttast til annan avløsning.

Kilde: [Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd](#) (lovdata.no)

Første ledd - Krav til avløserlagets kapasitet og beredskap

Statsforvalteren fastsetter, i samråd med det enkelte avløserlag, hvilket geografisk område i fylket avløserlaget har ansvar for å ha landbruksvikarberedskap i. Hvis avløserlagenes ansvarsområder ikke dekker alle kommuner i et fylke, kan statsforvalteren henstille avløserlagene om å utvide sitt ansvarsområde slik at alle kommunene har en landbruksvikarberedskap. Statsforvalteren bør imidlertid legge opp til at avløserlagenes dekningsområder er basert på frivillighet. Dersom et avløserlag ønsker å endre geografisk ansvarsområde for landbruksvikardekning eller ser behov for omfordeling av årsverk, må de formidle dette til statsforvalteren så snart som mulig.

Avløserlagene plikter å ha tilstrekkelig landbruksvikarberedskap til å kunne håndtere sykdom og krisesituasjoner i flere foretak samtidig. Avløserlaget kan tilby annen arbeidskraft enn landbruksvikaren hvis mange foretak rammes av sykdom eller krise samtidig og det ikke er nok landbruksvikarer til å dekke behovet for avløsning. Det er opp til avløserlaget å prioritere hvor landbruksvikarene skal brukes dersom slike situasjoner oppstår, men husdyrproduksjon skal prioriteres foran planteproduksjon. Hjelp ved akutt sykdom/arbeidsuførhet eller krisesituasjoner skal normalt prioriteres foran bistand til langtidssykmeldte. Tilgangen til annen avløser kan også tillegges vekt i prioriteringen.

Dersom avløserlaget har ledig landbruksvikar, kan han eller hun benyttes til annen avløsning, for eksempel knyttet til jordbrukerens ferie eller fødselspermisjon. Hvis landbruksvikaren har denne typen oppdrag, må disse avsluttes dersom det oppstår en krise- eller sykdomssituasjon og avløserlaget ikke har noen andre landbruksvikarer eller kvalifiserte avløsere tilgjengelige.

Andre ledd - Hvem har krav på hjelp fra landbruksvikaren?

Forskrift om tilskot til avløsning ved sykdom m.m. og jordbruksavtalen regulerer nærmere hvilke foretak som er berettiget tilskudd til avløsning ved sykdom. Det er disse foretakene som har rett på arbeidshjelp fra landbruksvikar ved sykdom og i krisesituasjoner.

Avløserlagets plikt til å tilby bistand fra landbruksvikar er begrenset til 14 dager per sykdomstilfelle/krisesituasjon. En lang, sammenhengende sykmeldingsperiode der bonden ikke har vært friskmeldt i mellomtiden, regnes som ett tilfelle (selv om legen ikke kan skrive ut sykmelding for hele perioden med en gang). Avløserlaget kan velge å tilby sykdomsavløsning fra landbruksvikar lenger enn 14 dager hvis foretaket har behov for det. Avløserlagene har ikke plikt til å stille med landbruksvikar dersom arbeidsforholdene i produksjonen strider med gjeldende krav til helse, miljø og sikkerhet.

Selv om avløserlaget har problemer med å få betaling fra et jordbruksforetak, plikter laget å tilby 14 dager bistand fra landbruksvikar per sykdoms- eller krisetilfelle (selvsagt forutsatt at behovet for avløsning varer minst 14 dager). Utestående betaling må kreves inn på andre måter enn ved å nekte foretaket bistand fra landbruksvikaren.

Bestemmelsen om at avløserlagene ikke kan ta mer betalt per dag for landbruksvikaren enn den høyeste maksimale dagsatsen for tilskudd til sykdomsavløsning, som tidligere sto i § 2 tredje ledd, ble opphevet med virkning fra 1. januar 2019. Det er nå opp til avløserlagene selv å bestemme hvor mye de vil ta betalt for landbruksvikaren – også innenfor de 14 dagene laget plikter å yte hjelp til avløsning. Prisen kan imidlertid ikke settes uforholdsmessig høyt; dersom avløserlaget tar så mye betalt at få har råd til å benytte landbruksvikartilbudet, kan det ikke lenger sies at beredskapen er tilgjengelig for brukerne.

§ 3 Søknad og rapportering

Søknadsskjema og rapporteringsskjema vert fastsett av Landbruksdirektoratet. Søknad om tilskot til landbruksvikarverksemd for inneverande år og rapport om landbruksvikarverksemda for føregåande år skal sendast statsforvalteren innan 1. februar.

Kilde: [Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd](#) (lovdata.no)

Første ledd – Landbruksdirektoratet fastsetter søknads-og rapporteringsskjema

Landbruksdirektoratet har fastsatt et felles søknads- og rapporteringsskjema som er å finne i Altinn og på Landbruksdirektoratet sine nettsider. Dette må søkere og mottakere av tilskuddet benytte for å ha rett til tilskudd.

Andre ledd – Søknads- og rapporteringsfrist

Fristen for å sende inn søknad er 1. februar i det året avløserlaget søker tilskudd for. Fristen for å rapportere om landbruksvikarvirksomhet som avløserlaget har fått tilskudd til, er 1. februar året etter.

De avløserlagene som har ansvar for kommuner/områder i mer enn ett fylke, må fylle ut og sende et søknads- og rapporteringsskjema til hvert av de aktuelle statsforvalterembetene. Opplysningene i rapporteringsdelen av skjemaet benyttes både som beslutningsgrunnlag for statsforvalterens søknadsbehandling og som grunnlag for statistikk. For å unngå dobbelt telling er det viktig at rapporteringen deles opp per fylke så godt som mulig – altså at opplysningene kun gjelder virksomheten i den delen av ansvarsområdet som hører under det statsforvalterembetet skjemaet skal sendes til.

§ 4 Tilskot

Tilskotet vert utrekna med grunnlag i føresegner fastsett i eller i medhald av jordbruksoppgjøret.

Kilde: Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd (lovdata.no)

Sats og tilskuddsramme

Partene i jordbruksoppgjøret fastsetter hvert år en tilskuddssats per årsverk landbruksvikar og en ramme for tilskuddsordningen, disse er å finne i jordbruksavtalen.

Vilkår i jordbruksavtalen

I jordbruksavtalen er det også bestemmelser som innholdsmessig må anses som vilkår for å kunne få tilskudd. Det dreier seg om ulike krav til avløserlaget.

Avløserlaget må være en organisasjon som:

- har som formål å organisere og administrere avløsning innenfor et geografisk område
- har åpent medlemskap for alle jordbruksforetak i området som har rett på avløsertilskudd
- er organisert med et eget styre og vedtekter, og
- er godkjent av statsforvalteren.

Det stilles ingen formelle krav til utforming av statsforvalterens godkjenning. Bestemmelsen innebærer imidlertid at statsforvalteren kan avslå søknad om tilskudd fra en organisasjon som driver sin virksomhet på en måte som ikke er ønskelig.

§ 5 Administrasjon, dispensasjon og klage

Landbruksdirektoratet administrerer tilskot etter denne forskrifta. Vedtak om tilskot etter forskrifta gjerast av statsforvalteren.

Statsforvalteren kan gi dispensasjon frå denne forskrifta når særlege grunnar talar for det. Vedtak som er fatta i medhald av forskrifta kan påklagast til Landbruksdirektoratet.

Kilde: Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd (lovdata.no)

Kommentarer til bestemmelsene

Landbruksdirektoratet administrerer tilskuddsordningen. Det betyr at direktoratet gir retningslinjer for hvordan regelverket skal forvaltes og fordeler tilskuddsmidlene til statsforvalterembetene for de ulike fylkene. Fordelingen kan variere fra år til år.

Det er statsforvalteren som fatter vedtak om tildeling av tilskudd til landbruksvikarvirksomhet til de enkelte avløserlagene i sitt fylke.

Statsforvalteren har anledning til å dispensere fra forskriftens bestemmelser, jf. § 5 annet ledd. Dispensasjonsadgangen er begrenset ved at det kun er dersom særlige grunner taler for det, at dispensasjon kan innvilges. Dispensasjon er ment å være en sikkerhetsventil for å avhjelpe eventuelle utilsiktede konsekvenser av regelverket.

Landbruksdirektoratet er klageinstans for vedtak fattet av statsforvalteren.

§ 6 Opplysningsplikt og kontroll

Avløsarlag som mottok tilskot etter denne forskrifta er pliktig til å gi alle nødvendige opplysningar som statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet krev.

Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet kontrollerer at utbetaling av tilskot etter denne forskrifta er rett, og kan foreta stadleg kontroll hos avløsarlag som mottok tilskot. Avløsarlaget pliktar å medverke ved slik kontroll.

Kilde: [Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd](#) (lovdata.no)

Første ledd – Tilskuddsmottakers opplysningsplikt

Avløsarlag som søker om tilskuddet har plikt til å gi nødvendige opplysningene som statsforvalteren og Landbruksdirektoratet krev. Opplysninger er nødvendige hvis de er av betydning for retten til å få tilskudd, hvis de er relevante med tanke på fordelingen av tilskudd mellom avløserlagene i fylket og hvis de er nødvendige for å kunne kontrollere om tilskuddet blir brukt i tråd med formålet og vilkår i vedtaket.

Andre ledd – Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet kan kontrollere

Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet kan kontrollere om:

- tilskuddet brukes i henhold til regelverket, og
- avtalepartenes intensjoner med tilskuddsordningen blir oppfylt.

Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet har hjemmel til å foreta stedlig kontroll, for eksempel i avløsarlagets kontorlokaler.

Avløsarlag som har fått tilskudd har plikt til å medvirke i forbindelse med kontroller, ved å gi opplysninger og dokumentasjon og å legge til rette for eventuell stedlig kontroll, slik at forvaltningsapparatet kan utføre kontrollen på en sikker og effektiv måte.

§ 7 Avkorting av tilskotet mv.

Ved brot på føresegrer i denne forskrifta kan heile eller deler av tilskotet krevjast tilbake. Ved gjentatte brot kan avløsarlaga miste retten til å motta tilskot.

For mykje utbetalt tilskot kan krevjast tilbake eller motreknast i seinare utbetalingar av tilskot. Dersom søknaden eller rapportering om tilskot er sendt inn for seint eller inneheld urette opplysningar, kan tilskotet verte avkorta eller utbetaling avslått.

Det kan krevjast forseinkingsrente i medhald av [lov 17. desember 1976 nr. 100](#) om renter ved forsinket betaling m.m. for det beløp som krevjast tilbakebetalt.

Kilde: [Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd](#) (lovdata.no)

Første ledd – tilbakekreving ved brudd på bestemmelser

Ved konstaterte brudd på bestemmelser i landbruksvikarforskriften kan hele eller deler av tilskuddet kreves tilbakebetalt. Slike brudd kan for eksempel være tilfellet dersom avløserlaget uten saklig grunn unnlater å bistå foretak som har krav på hjelp, at avløserlaget benytter tilskuddet til andre formål enn landbruksvikarvirksomhet, eller at avløserlaget ikke medvirker til kontroll slik de plikter etter § 6.

Dersom avløserlaget gjentatte ganger bryter bestemmelsene i landbruksvikarforskriften, kan de miste retten til å motta tilskudd.

Andre ledd – tilbakebetaling

Dersom avløserlaget av en eller annen grunn har fått utbetalt mer tilskudd enn de har rett til, kan det som er for mye utbetalt kreves tilbakebetalt eller motregnes i senere utbetalinger av tilskudd. Bestemmelsen må også forstås slik at dersom det er gjort en feilutbetaling av tilskudd til noen som aldri skulle hatt det, så kan feilutbetalingen kreves tilbake fra dem.

Tredje ledd – avkorting eller avslag

Dersom søknads- og rapporteringsskjemaet blir levert etter fristen eller inneholder feil opplysninger, kan tilskuddet avkortes. Avkorting betyr at det gjøres en reduksjon i tilskuddet avløserlaget ellers ville ha fått og er ikke det samme som tilbakekreving av for mye utbetalt tilskudd. Avkorting er først og fremst aktuelt der avløserlaget er å bebreide for forsinkelsen eller feilen.

Et alternativ til avkorting er at søknaden om tilskudd blir avslått. Dette må bli resultatet dersom søknaden kommer inn etter fristen og statsforvalteren allerede har fordelt hele tilskuddsrammen for fylket mellom avløserlagene som søkte innen søknadsfristen.

Fjerde ledd - Renter

Det kan kreves forsinkelsesrenter i henhold til lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. for det beløpet som kreves tilbakebetalt. Dette gjelder både feilutbetalt tilskudd og ved tilbakekreving av tilskudd som følge av vedtak om avkorting.

§ 8 Ikraftsettning

§ 8

Forskriften gjelder fra 1. januar 2008.

Kilde: [Forskrift om tilskot til landbruksvikarverksemd](#) (lovdata.no)

Ingen kommentar.